

Filozofski fakultet / GEOGRAFIJA / Klimatske promjene

Naziv predmeta:	Klimatske promjene			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
13335	Obavezan	3	6	3+2+0
Studijski programi za koje se organizuje	GEOGRAFIJA			
Uslovljenost drugim predmetima	Nema uslova za prijavljivanje i slušanje predmeta			
Ciljevi izučavanja predmeta	Predmet ima za cilj da upozna studente sa dinamikom i mogućim uzrocima kolebanja klimatskih elemenata u sklopu savremenih klimatskih promjena.			
Ishodi učenja	Nakon što student položi ovaj ispit biće u mogućnosti da: 1. Razumije klimatski sistem kao složen i interakcijski dinamičan kompleks; 2. Razumije problematiku i uticaj klimatske varijabilnosti i klimatskih promjena na prirodne i društvene sisteme; 3. Analizira i sintetizuju dinamiku klimatskih elemenata, odnosno poveže sa mogućim prirodnim i antropogenim faktorima u cilju utvrđivanja kolebanja i eventualnih promjena klime; 4. Uvidi uticaj antropogenog faktora na savremene klimatske promjene; 5. Prepozna razliku između ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Nastavnik: prof.dr Dragan Burić, saradnik: dr Jovan Mihajlović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanje, vježbe, seminarski, test, debate, konsultacije, završni ispit.			
Plan i program rada				
Pripreme nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	Komponente zračenja Sunca, atmosfere i Zemlje; (Antropogeni) efekat staklene bašte - AESB			
I nedjelja, vježbe	Upoznavanje sa pojmovima klimatskih promjena, uticaja i mitigacija kroz konkretne studije slučaja na globalnom nivou (npr. Mur, Oklahoma tornado i superoluja Sendi)			
II nedjelja, pred.	Definicija i primjeri klimatske varijabilnosti i klimatskih promjena			
II nedjelja, vježbe	Pregled klimatskih promjena: različite vremenske skale vremena i klime			
III nedjelja, pred.	Paleoklima i primjer dendrohronologije			
III nedjelja, vježbe	Kanon osunčavanja			
IV nedjelja, pred.	Uzroci klimatskih promjena u prošlosti - astronomske i geografske hipoteze; Milankovićeve ciklusi			
IV nedjelja, vježbe	Studija slučaja: uragan Katrina i klimatske promjene			
V nedjelja, pred.	Izvod iz dokumenata IPCC i WMO			
V nedjelja, vježbe	Grafičko prikazivanje dinamičkog klimatskog sistema i gasova u atmosferi (CO ₂ , vodene pare, metana (CH ₄) i njihovog uticaja na klimu)			
VI nedjelja, pred.	Adaptacija i mitigacija na klimatske promjene; Veza klimatskih promjena sa požarima i poplavama			
VI nedjelja, vježbe	El Ninjo, La Ninja i Južna oscilacija: evolucija El Ninjo događaja			
VII nedjelja, pred.	I KOLOKVIJUM			
VII nedjelja, vježbe	Posljedice El Ninja na globalnom nivou i uticaj na aktivnost uragana kroz konkretne primjere			
VIII nedjelja, pred.	Savremene klimatske promjen - mogući uzroci: varijacije Sunčeve energije, vulkanske erupcije, telekonekcije			
VIII nedjelja, vježbe	Tropski cikloni: klasifikacija tropskih vremenskih sistema			
IX nedjelja, pred.	Klimatske promjene i antropogeni faktor; Posljedice klimatskih promjena			
IX nedjelja, vježbe	Studije slučaja: rekordna sezona uragana 2005. godine			
X nedjelja, pred.	Pariski sporazum; Kritički osvrt na teoriju AEST - teorija haosa, efekat zenice, polarna i visinska amplifikacija			
X nedjelja, vježbe	Prostorna distribucija uragana na globalnom nivou			
XI nedjelja, pred.	Ekstremni vremenski i ekstremni klimatski događaji po definicijama IPCC i WMO			
XI nedjelja, vježbe	Globalne klimatske promjene: potencijalni efekti na vremenske i klimatske ekstreme			
XII nedjelja, pred.	Korišćenje klimatskih indeksa u istraživanju promjena temperaturnih i padavinskih ekstrema			

XII nedjelja, vježbe	Uvod i primena bazične statistike koristeći softver PAST (npr. korelacija i regresija, linearni trend, itd.)					
XIII nedjelja, pred.	Klimatske projekcije					
XIII nedjelja, vježbe	Računanje klimatskih indeksa - pokazatelja vremenskih i klimatskih ekstrema					
XIV nedjelja, pred.	Detektovane i projektovane klimatske promjene u Crnoj Gori					
XIV nedjelja, vježbe	Primena napredne statistike u softveru PAST (linearni modeli, klaster analiza, spektralna analiza, itd.)					
XV nedjelja, pred.	II KOLOKVIJUM					
XV nedjelja, vježbe	Prostorna reprezentacija i napredna analiza dobijenih rezultata (svaki student dobija bazu podataka) koristeći moderne GIS alatke i procedure					
Opterećenje studenta						
Nedjeljno	U toku semestra					
6 kredita x 40/30=8 sati i 0 minuta 3 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 2 vježbi 3 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 8 sati i 0 minuta x 16 =128 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 8 sati i 0 minuta x 2 =16 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 6 x 30=180 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 36 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 128 sati i 0 minuta (nastava), 16 sati i 0 minuta (priprema), 36 sati i 0 minuta (dopunski rad)					
Obaveze studenta u toku nastave	Pohađaje nastave i vježbi, seminarski, test, dva kolokvijuma.					
Konsultacije	Danima kada je nastava - Profesor: nedjeljno 1 čas; Saradnik: nedjeljno 1 čas.					
Literatura	Luković, J. & Burić, D. (2023). Klimetske promene. Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet, Beograd. Burić, D., Ducić, V., & Luković, J. (2011). Kolebanje klime u Crnoj Gori u drugoj polovini XX i početkom XXI vijeka, CANU. Burić, D. (2024). Detected and projected temperature changes in the area of mediterranean Montenegro. Geographical Journal, 190, e12580. https://doi.org/10.1111/geoj.12580 Mihajlović, J. Burić, D. Ducić, V. Milenković, M. (2021). Synoptic characteristics of an extreme weather event: The tornadic waterspout in Tivat (Montenegro), on June 9, 2018. Geographia Polonica 94 (1), 69-90. https://doi.org/10.7163/GPol.0194					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje	Položene vježbe. Domaći zadatak = 5 poena, test/vježbe = 5 poena, dva kolokvijuma po 20 poena = 40 poena, završni ispit 50 poena. Prelazna ocjena se dobija ako se kumulativno sakupi najmanje 50 poena.					
Posebne naznake za predmet						
Napomena						
Ocjena:	F	E	D	C	B	A
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena